

Werking van het ondersteuningsnetwerk OKOplus - krijtlijnen -

I. Situering

Met het onderwijsdecreet XXVII van 7 juni 2017 werd een ondersteuningsmodel ingevoerd ter vervanging van de vroegere gon- en waarborgregeling. Dit ondersteuningsmodel voorziet onder meer in de mogelijkheid ondersteuningsnetwerken op te richten. In een ondersteuningsnetwerk staat de samenwerking tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs centraal. Ook het CLB en pedagogische begeleidingsdiensten zijn partner in het ondersteuningsnetwerk.

In de schoot van het **Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (OKO)** werd afgesproken een eigen ondersteuningsnetwerk op te richten. Dit netwerk wil ook open staan voor andere scholen (ongeacht het net) waar dit de continuïteit van reeds lopende (vroegere GON) ondersteuning mogelijk maakt. Vandaar dat we kozen voor de naam OKOplus. Uiteindelijk stapten niet alle scholen van de OKO-partners in het OKOplus-netwerk, maar sloten er wel enkele scholen gewoon onderwijs aan van andere koepels en netten.

Een belangrijke grond voor de oprichting van het ondersteuningsnetwerk OKOplus was te voorzien in voldoende mogelijkheden om de onderwijspedagogische eigenheid van de OKO-scholen gewoon onderwijs te kunnen vrijwaren. Wanneer de ondersteuning in belangrijke mate verschuift naar ondersteuning op leraar- en schoolteamniveau, wint het tegemoet komen aan deze eigenheid aan belang.

OKOplus kiest voor een gedecentraliseerde werking. De verantwoordelijkheden en de communicatiekanalen liggen best zo dicht mogelijk bij de direct betrokkenen. We respecteren volop de eerste verantwoordelijkheid van de scholen gewoon onderwijs om passend onderwijs te bieden aan alle leerlingen die er naar school gaan. Het integreren van de expertise en ervaring van de scholen voor buitengewoon onderwijs situeren we in de eerste plaats binnen een nauwe samenwerking als gelijkwaardige partners tussen de scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs. De competentiebegeleiders van de begeleidingsdiensten hebben hierbij een belangrijke taak op het vlak van de professionalisering. De CLB-medewerkers nemen hierbij eveneens hun rol op als deskundigen in de verschillende fases van het zorgtraject.

Het ondersteuningsmodel voorziet een andere regeling voor de ondersteuning van enerzijds leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de types 2, 4, 6 en 7 (auditieve beperking), en anderzijds leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de types basisaanbod, 3, 7 (spraak- of taalstoornis) en 9.

Ondersteuning voor leerlingen van de types 2, 4, 6 en 7 auditief: *niet via OKOplus*

De ondersteuning met betrekking tot leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de **types 2, 4, 6 en 7 (auditieve beperking)** is niet aan de organisatie van de ondersteuningsnetwerken gebonden.

Hier kiezen scholen gewoon onderwijs in samenspraak met de ouders en het CLB aan welke school voor buitengewoon onderwijs ze ondersteuning willen vragen.

De scholen buitengewoon onderwijs die voor één of meerdere van deze types ondersteuning aanbieden, dienen net- en niveau-overschrijdend samen te werken om zo alle ondersteuningsvragen vanuit de scholen voor gewoon onderwijs te kunnen beantwoorden.

OKOplus zal bij deze keuze geen bemiddelende rol opnemen.

Scholen voor gewoon onderwijs die bij OKOplus zijn aangesloten, kunnen rechtstreeks de ondersteuningsvraag voor deze leerlingen stellen aan een school voor buitengewoon onderwijs die de passende ondersteuning aanbiedt, ongeacht het ondersteuningsnetwerk waartoe deze school behoort.

Scholen voor gewoon onderwijs die niet bij OKOplus zijn aangesloten, kunnen eveneens rechtstreeks een ondersteuningsvraag richten aan een school voor buitengewoon onderwijs die bij OKOplus is aangesloten en de passende ondersteuning aanbiedt.

Er zijn vier scholen buitengewoon onderwijs bij OKOplus aangesloten die ondersteuning kunnen bieden voor deze types:

Levenslust BuBaO (Lennik)

Directeur: Stefan De Kock

Ondersteuning voor type 2

<http://www.bubao.be>

Ritmica BuBaO (Hove)

Directeur: Christel Noels

Ondersteuning voor type 4 en type 6

<http://www.ritmica.be>

Parcivalschool BuBaO (Antwerpen)

Directeur: Tine Schurg

Ondersteuning voor type 2, type 4, type 6, type 7

<http://parcivalschool.be/onze-school>

Blijdorp BuBaO (Buggenhout)

Directeur: Ria Vermeulen

Ondersteuning voor type 2

<http://www.blijdorp.be>

Let wel: andere koepels laten ondersteuningsaanvragen voor deze types soms toch via het aanspreekpunt van het ondersteuningsnetwerk lopen.

Ondersteuning voor leerlingen van type basisaanbod, 3, 7stos en 9: organisatie door OKOplus

Het is deze ondersteuning die binnen het netwerk wordt georganiseerd. Het gaat over de ondersteuning met betrekking tot leerlingen met een (gemotiveerd) verslag van het type basisaanbod (of nog een inschrijvingsverslag type 1 of 8), type 3, type 7 (spraak- of taalstoornis) en type 9 (of nog een inschrijvingsverslag type 7).

Leden van het netwerk

Het ondersteuningsnetwerk OKOplus bestaat uit een aantal scholen voor gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs en een aantal scholen buitengewoon onderwijs. Ondersteuning gebeurt zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs, ongeacht het onderwijsniveau van de partnerschool.

De lijst van de scholen van het netwerk vind je in bijlage 1.

Partnerscholen

De scholen buitengewoon onderwijs van het netwerk die partnerschool zijn voor de ondersteuning zijn:

Levenslust BuBaO (Lennik)

Directeur: Stefan De Kock

<http://www.bubao.be>

Ritmica BuBaO (Hove)

Directeur: Christel Noels

<http://www.ritmica.be>

Parcivalschool BuBaO - BuSO (Antwerpen)

Directeur: Tine Schurg

<http://parcivalschool.be/onze-school>

De Regenboog BuBaO (Koekelare)

Directeur: Koen Denduyver

<http://www.regenboogkoekelare.be>

Middelen

De personeelsmiddelen die de scholen buitengewoon onderwijs voor de ondersteuning via het netwerk kunnen inzetten, bestaan voor een deel uit begeleidingseenheden op basis van de GON die ze vorig schooljaar realiseerden en voor een deel uit middelen die OKOplus kreeg toegekend op basis van de leerlingenpopulatie (deel totaal aantal leerlingen en deel aantal leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor deze types) in de aangesloten scholen voor gewoon onderwijs. Al deze middelen werden reeds aan deze scholen voor buitengewoon onderwijs van het netwerk toegekend.

Deze middelen moeten voldoende flexibel ingezet kunnen worden naargelang de reële ondersteuningsnoden in de scholen.

Ondersteuning: zorgcontinuüm niveau 2 en 3

De ondersteuning vanuit OKOplus situeert zich steeds op niveau 2 en eventueel niveau 3 van het zorgcontinuüm. Voor het versterken van de school in het omgaan met zorgvragen van leerlingen op de niveaus 0 en 1 worden onder meer middelen zorgcoördinatie van de school gewoon onderwijs aangewend en kan de hulp van de begeleidingsdienst worden ingeroepen.

De ondersteuning via OKOplus gaat steeds uit van de noden van de leerling. Maar de ondersteuningsactiviteiten kunnen ook de leraar- of het schoolteam helpen in het tegemoet komen aan deze noden door bijvoorbeeld in te zetten op het ontwikkelen van een passende methodische of organisatorische aanpak.

Hechte samenwerking school buitengewoon en gewoon onderwijs als vertrekpunt

Als vertrekpunt werd elke school voor gewoon onderwijs verbonden met een school voor buitengewoon onderwijs, de partnerschool. Dit vraagt dat elke school buitengewoon onderwijs inzet op het realiseren van een breed spectrum van de gevraagde ondersteuning. Bovendien wordt er naar gestreefd om het aantal verschillende ondersteuners die in een school voor gewoon onderwijs ondersteuning bieden, zo veel mogelijk te beperken. Expertisedeling en -ontwikkeling gebeurt binnen de school voor buitengewoon onderwijs, tussen de scholen buitengewoon onderwijs van OKOplus en netwerkoverschrijdend. Ook de competentiebegeleiders van de pedagogische begeleidingsdiensten hebben een opdracht bij de expertisedeling en -ontwikkeling (zie punt III). Een overzicht van de partnerscholen met de scholen voor gewoon onderwijs die ermee samenwerken, vind je in bijlage 2.

II. Overzicht van het ondersteuningstraject

Hoe verloopt nu zo'n ondersteuningstraject? Hoe komt het tot stand, waar vangt dit aan? Welke partners zijn hierbij betrokken?

De school voor gewoon onderwijs waar een leerling met een (gemotiveerd) verslag naar school gaat, is de eerste verantwoordelijke voor het realiseren van passend onderwijs voor deze leerling. Vaak is er al een hele weg afgelegd. Maar soms is dit voor een leerling toch nog onvoldoende en wordt een volgende fase in het zorgcontinuüm aangevat.

Verslag en gemotiveerd verslag

Een gemotiveerd verslag geeft leerlingen recht op deze aanvullende ondersteuning. Het CLB voorziet in dit gemotiveerd verslag wanneer blijkt dat het inzetten van ondersteuning in combinatie met compenserende of dispenserende maatregelen nodig en voldoende geacht worden om de leerling het gemeenschappelijk curriculum verder te laten volgen. We zeggen vanaf dat moment dat de leerlingen zich in de fase 2 van het zorgcontinuüm situeren. Deze situering is noodzakelijk om de extra-middelen voor ondersteuning te kunnen inzetten. Voor het opstellen van een gemotiveerd verslag is een akkoord van de ouders wenselijk. Indien ouders geen akkoord geven, kan de ondersteuning alleen team- of leraargericht zijn.

Voor leerlingen waarvan daarna toch blijkt dat de aanpassingen, waaronder remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen die nodig zijn om de leerling binnen het gemeenschappelijke curriculum te blijven meenemen, ofwel toch nog onvoldoende ofwel disproportioneel zijn, kan het CLB een verslag opstellen dat toegang verleend tot het buitengewoon onderwijs. Het

akkoord van de ouders is hierbij noodzakelijk.

Toch kunnen de leerlingen met zo'n verslag nog ingeschreven worden in een school voor gewoon onderwijs, zij het onder ontbindende voorwaarden. Na inschrijving wordt onderzocht of de aanpassingen die deze leerling nodig heeft proportioneel zijn of niet. Wanneer de school de aanpassingen proportioneel acht, volgen de leerlingen toch het gemeenschappelijk curriculum en komen ze evenzeer in aanmerking voor de aanvullende ondersteuning. Voor deze leerlingen kan echter ook besloten worden dat een individueel aangepast curriculum aangewezen is. De ondersteuning richt zich dan op het realiseren van vooruitgang binnen dit aangepaste curriculum.

Het zijn al deze leerlingen in het gewoon onderwijs voor wie de ondersteuning ten volle moet ingezet worden.

Bepalen van de ondersteuningsnood

In de hiervoor geschetste trajecten wordt in overleg met de ouders, het CLB en de school voor gewoon onderwijs ook de ondersteuningsnood bepaald. Wanneer de ondersteuningsnood van de leerling en de daarvan afgeleide ondersteuningsbehoeften van schoolteam of leraar voldoende zijn uitgeklaard, wordt de vraag voor ondersteuning aan de partnerschool voor buitengewoon onderwijs overgemaakt.

Bij de start van de werking van het ondersteuningsnetwerk wordt er uitgegaan van een bundeling van de ondersteuningsvragen die op dat moment gekend zijn.

Aanspreekpunt in de school gewoon onderwijs

De zorgverantwoordelijke van de school voor gewoon onderwijs van de leerling is het eerste aanspreekpunt voor de ouders. De school communiceert duidelijk aan de ouders bij wie ze met vragen over deze ondersteuningsnoden terecht kunnen. Deze persoon is meteen ook de contactpersoon voor de medewerker van het CLB. In vele gevallen zal dit de zorgcoördinator van de school zijn, maar soms ook de directeur of coördinator van de school. Indien de communicatie met de school om een of andere reden stroef loopt, kunnen ouders zich richten tot de centrale contactpersoon voor OKOplus (zie achteraan).

Het stellen van de vraag voor ondersteuning

De zorgverantwoordelijke van de school voor gewoon onderwijs stelt voor alle leerlingen met een (gemotiveerd) verslag van de types basisaanbod, 3, 7stos en 9 de vraag naar ondersteuning bij de door OKOplus aangewezen partnerschool voor buitengewoon onderwijs. Deze zorgverantwoordelijke is ook de vaste contactpersoon voor de partnerschool buitengewoon onderwijs. Omgekeerd informeert de school voor buitengewoon onderwijs de school voor gewoon onderwijs tot wie ze zich kan richten met ondersteuningsvragen. Dat kan de directie zijn, maar ook de coördinator van het ondersteuningsaanbod van de partnerschool BuO of de ondersteuner die in de school voor gewoon onderwijs aan de slag gaat.

De ondersteuningsnoden van een leerling en zijn leraar, worden al voor een belangrijk deel beschreven in het gemotiveerd verslag of indien er een verslag is, in de documenten die het resultaat van het onderzoek van de proportionaliteit van de nodige aanpassingen bevatten.

Het organiseren van de ondersteuning

Op basis van deze ondersteuningsnoden organiseert de partnerschool van het netwerk OKOplus - in overleg met de school gewoon onderwijs en indien aangewezen ook het CLB - de ondersteuning waarmee aan deze noden kan tegemoet gekomen worden.

Dit betekent dat de ondersteuners met een opdracht van een bepaalde omvang worden belast om in een welbepaalde school voor gewoon onderwijs aan de slag te gaan.

Bij de oprichting van OKOplus hebben de scholen voor gewoon onderwijs hun leerlingen met ondersteuningsnoden reeds in een overzicht gebundeld. Zo kan ook een gebundelde inzet van de ondersteuners als vertreksituatie aangegrepen worden. Komt er een nieuwe vraag naar ondersteuning in de loop van het schooljaar, dan kan eerst gekeken worden op welke wijze een reeds aanwezige ondersteuner deze vraag kan integreren in de lopende ondersteuningsopdracht.

Het opmaken van een ondersteuningsplan

De ondersteuner maakt in overleg met de school voor gewoon onderwijs **een ondersteuningsplan** op. Hierin wordt beschreven welke ondersteuningsactiviteiten op resp. team-, leraar- of leerling-niveau zullen ondernomen worden, voor welke termijn enzovoort. De leerling met zijn vraag staat hierbij centraal.

Eén ondersteuningsplan per ondersteuner per school gewoon onderwijs lijkt het meest werkbaar. Een ondersteuner richt zich immers op ondersteuningsnoden van meerdere leerlingen met een (gemotiveerd) verslag. Ondersteuningsnoden kunnen allicht op een geïntegreerde wijze opgenomen worden: bijvoorbeeld op niveau van een klas of leraar en leerlinggerichte activiteiten kunnen soms gebundeld worden voor meerdere leerlingen tegelijk.

In het ondersteuningsplan wordt tevens aangegeven op welk moment en op welke wijze de verschillende aspecten geëvalueerd zullen worden en hoe er over de voortgang gecommuniceerd zal worden. Ook bij deze communicatie, bijvoorbeeld naar ouders, kan de ondersteuner een rol spelen.

Bij de opmaak van het ondersteuningsplan kan de ondersteuner geholpen worden door de collega's en wordt opgevolgd door de directie van de school voor buitengewoon onderwijs, op basis van de daar gemaakte interne afspraken. Het ondersteuningsplan wordt opgemaakt in overeenstemming met het addendum bij de functiebeschrijving van de ondersteuner. Wat deze opdracht kan inhouden, vind je in bijlage 3.

Indien de school voor gewoon onderwijs, na eventueel advies van het CLB, oordeelt dat het ondersteuningsplan in voldoende mate in passend onderwijs voor de leerlingen met ondersteuningsnoden zal voorzien, moet zo snel als mogelijk aan de realisatie ervan begonnen worden.

Het ondersteuningsplan is evenwel een dynamisch werkinstrument dat na evaluatie in de loop van het ondersteuningstraject kan bijgestuurd worden.

III. De pedagogische begeleidingsdienst en de competentiebegeleiders

De competentiebegeleider is een medewerker van de pedagogische begeleidingsdienst en staat voornamelijk in voor “de uitbouw van een globaal professionaliseringstraject en structuur voor de ondersteuning in de scholen van de personeelsleden van het gewoon onderwijs” (convenant OKO met minister Crevits).

In het kader van het ondersteuningsnetwerk OKOplus houdt dit minstens in:

- De competentiebegeleider werkt professionaliseringstrajecten uit voor de ondersteuners. Hierbij mag samenwerking en uitwisseling op niveau van het hele netwerk niet over het hoofd gezien worden. Sommige professionaliseringstrajecten worden best op niveau van het hele OKOplus-netwerk opgezet.
- De competentiebegeleider organiseert intervisiemomenten met de ondersteuners.
- Competentiebegeleiders kunnen steeds het initiatief nemen om scholen gewoon of buitengewoon onderwijs te contacteren om zich over de gang van zaken te informeren.
- De scholen voor gewoon en buitengewoon kunnen ook met vragen m.b.t. de ondersteuning bij de competentiebegeleider terecht.
- De competentiebegeleiders van de begeleidingsdiensten organiseren ook onderling geregeld een gezamenlijk overleg om expertise te delen of uit te wisselen en afspraken te maken.
- De competentiebegeleiders worden betrokken bij de concrete werking van de ondersteuners in de scholen gewoon onderwijs. Zij moeten de effecten van de werking van het ondersteuningswerk kunnen opvolgen.

IV. Netwerkgroep OKOplus

De netwerkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de OKO-partners die dit netwerk hebben opgericht. Hoewel de werking van het netwerk van onderuit vorm moet krijgen (gecentreerd rond de samenwerking tussen scholen voor buitengewoon onderwijs en gewoon onderwijs), liggen er toch taken en verantwoordelijkheden die overkoepelend voor het hele ondersteuningsnetwerk moeten worden opgenomen. De OKOplus-netwerkgroep werd aangeduid door de kerngroep van OKO. Tot de taken van de netwerkgroep hoort minstens:

- Bewaken en opvolgen van (de toepassing van) de geldende regelgeving.
- Uitwerken en bekrachtigen van een model van functiebeschrijving voor alle personeelsleden werkzaam in een ondersteuningsopdracht binnen OKOplus.
- Het verzorgen van de contacten met de centrale stuurgroep ONW (ondersteuningsnetwerken) die functioneert onder het Overkoepeld Onderhandelingscomité), de paritaire commissie van het vrij onderwijs en andere contacten.
- Organisatie van de verdeling van de middelen van het netwerk OKOplus
- Verzorgen van de algemene communicatie en externe vertegenwoordiging van het ondersteuningsnetwerk OKOplus.
- Het behartigen van thema's en vragen die binnen het netwerk gesteld worden en een overkoepelende behandeling of oplossing vragen.

V. Contactgegevens

Contactgegevens van alle scholen aangesloten bij OKOplus in bijlage 1

Centrale contactpersoon OKOplus: hans.annoot@okoplus.be

Competentiebegeleiders:

- **Steinerscholen**
Evelyn Van Caster, evelyn.vancaster@okoplus.be
- **VOOP**
Ann Servranckx, ann.servranckx@okoplus.be
- **FOPEM**
Vincent Van de Vyvere, vincent.vandevyvere@okoplus.be